



Apare în 1/13 și 15/27
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
George Curteanu.

ABONAMENTULŪ
Pe an 3 fl., pe 1/2 an 1 fl. 50 cr., pe 1/4 an 75 cr.
Pentru România și străinătate: Pe an 7 franci.
Prețul e a se solvi înainte.

Nr. 23.

Bistrița, 1/13 Novembre 1894.

Anul IV.

Fugi d'aci.

*Fugi d'aci, mă lasă 'n pace,
Nu mai credi în vorbe dulci
Ele astăzi se pară aurii,
Măne suntă nisce năluci.*

*Fugi d'aci mă lasă 'n pace
Ai ței ochi ați varsă focu,
Măne cu disprețu pre buze
Tu de mine îți bați jocu.*

*Fugi d'aci mă lasă 'n pace
Altu țeu glasu de chierovimă,
Măne altuia-i va spune:
Vino, vinu sē ne iubimă.*

*Căci femeia e femeie
Orî și cum o vei cercă,
Ați de-amorū te prăpădesce
Măne n'are grija ta.*

T. Simtionă

Mântuitorul în timp de lipsă.

Nărațiune din timpurile lui Iosif II.

(După F. Weller.)

— Urmare. —

În lăuntru se petrecea o adevărată tragediă. Moșu Niculae stetea pe bancă, Măriuca în ghenunchi lângă el, cei trei grenadiri țineau încă totu încunjurată pe bētrānū. Hutterer cu Dani se preumblau prin casă povestind și rîdēndu veselū. Când intră oficerul cu însoțitorul sēu, cei doi oficianți tocmăi anunțau lui Hutterer, că suntă gata cu conserierea obiectelor pemnorate și îi predeteră protocolul, pre care acesta luāndu-lū în mână și citindu-lū fugitivu, eslamă în modū batjocoritorū: — Blēstāmatulū acesta n'are nici atāta avere, cātū sē plătēscă darea restantă, dar apoi spesele?

— Voiū plăti eu totū pentru elū — contrariā tinērulū oficerū pășindū înainte lui Hutterer.

Acesta măsurāndū pre oficerū de susū până josū, cu unū zimbetū sarcasticū țise: — D-le locotenentū! mi se pare, că esei transferatū la garnisōna din Timișōra și vrei sē-ți începī serviciulū cu unū lucru bunū, dar poporulū acesta nu merită și D-ta ai face mai bine, dacā paralele acestea le-ai trimite mamei d-tale.

— Domnule, — țise oficerulū roșindū — fir sigurū, că eu sciu ce facū și nu-ți dau dreptū sē judeci preste lucrurile mele. Cātū dătoresce omulū?

— Patruțeci de florini — rēspunse Hutterer māniosū. Oficerulū scōse punga din busunariū.

— Și patruțeci de florini spese judecătoresei, laolaltă dară optū țeci de florini — întregi mai încolo administratorulū de dare.

— Patru țeci de florini spese, — replică oficerulū — aceea e o pretensiune nerușinată.

— D-le locotenente! eu sum administratorū de dare în provincie și prietinū cu președinte, cu generalulū Engelshofen, te rogū a-ți moderā espresiunile — țise Hutterer sburlitū.

— Și decā ai fi chiar generalulū însuși totuși ași re-țeți, că atāta sumă pentru spese este nerușinată. Alt-cum voiū relatā despre acestū lucru generalulū.

— O poți face — replică Hutterer în batjocurā

— Primesce, aici — țise tinărul oficeră — suma, care o ceri, ca ômenii aceștia să aibă erăși linisee în casă. Hutterer făcū semnū unui oficianțu, ca să primescă banii. Bêtrânul Nicolae și fata sa stăteau ca încremenii și priviau la cele ce se întemplau și nu-și credeau ochiloru. Oficianțul numără banii și-i puse bine. La urmă oficerulă întrebă: — Gata sunteți acum cu lucrul vostru?

— Încă nu, — răspuse Hutterer cu unū surisū sarcasticū, apoi se apropiă de moșū Nicolae, scōse o scrisōre din busunaria și ceti porunca, că Nicolae are să părăsescă curtea în timpū de 48 ore, deōrece aceea se va da în grija și economisarea lui Mikus Dani.

Moșū Nicolae înmărmuri aușindu sentința, prin care dînsul e alungatū din curte și casă și pusu în uliță dimpreună cu soția și fata sa. Elū fū cuprinsū de o tremurătură și cădū ca mortū la pământū. Măriuca se aruncă asupra lui și plângea ținēndū în pōlă capulū bêtrânului, carele își perduse conșeința.

— Acum suntemū gata — accentuă Hutterer cu zimbetu de îndestulare — putemū merge.

Intr'aceea tinărul oficeră îlū prinse bine de mână, îi privi dreptū în ochi și țise: — Domnule, cu ce dreptū alungați pre omū din proprietatea lui?

— Domule locotenentū! — țise Hutterer cu superbie — nici am plăcere nici datorie ați dă esplicare.

— Și totuși vei face-o și încă înainte de a părăsi această casă — țise oficerulă cu tonū impunătoră, așa că Hutterer tresări și aruncă o privire spăriată asupra locotenentului, care cuteză a vorbi cu elū în astfelu de tonū. Apoi arată locotenentului scrisōrea, care o cetise țeranului. Aceea era provēdūtă cu subscrierea lui și a generalului Engelshofen. — Porunca dela d-lū președinte — țise Hutterer — țeranul e jobagū și...

— Dani celu avutu, alū cărui tată a fostū jude și ca atare a strînsū averea, dă acum 50 fl. pentru moșie, — rēsună o vōce dintre țeranii, cari veniseră cu drōia și se imbulșiau la ușa.

Hutterer erupse în unū sbierătū infuriatū, se repezi spre ușa, apucă de vestmētū pre celū ce stătea în fruntea țeranilorū și-lū întrebă: — Cine a îndrăsnitu?

— Eu nu, — țise țeranulū fricosū.

— Trebuie să cunosc glasulū. Voiū lāsă să vă încuie pre toți, decă nu descoperiți pre obrazniculū acela.

— Noi nu-lū scimū, — rēspunseră țeranii.

Oficerulă păși lângă Hutterer și țise: — Dă-le ômenilorū pace, mai alesū decă au spusū adevērulū.

— Adevērū, neadevērū, blēstāmatulū trebuie să mērgă în temniță — strigă Hutterer mai infuriatū.

— Și D-ta D-le cine ești și ce te amesteci aici? D-ta așți ômenii la rebeliune și crești, că această se pōte face fără pedēpsă.

— Ce faci acum, voiū justifică mâne înaintea generalului Engelshofen, credū, că și d-ta vei fi de față, — țise oficerulă.

— Da, voiū fi acolo. Încă așți voiū face generalului raportū, ca să te primescă după cuviința. — Locū prăpădiților, — strigă după aceea cătră țeranii. — Aceptați voi numai, că se va scōte duchulū celū rēu dintre voi. Vē merge prea bine, blēstāmaților, se va acăță mai susū coșarea cu pâne. Apoi încungiuratū de oficianți și soldați eși din casă. Intrēgă comisiunea se sui în trāsuri și plecă spre Timișōra. Țeranii se imprăsciară. În casă rēmase mosulū Nicolae, soția și fata sa, ambii oficerii și Dani, care stătea măniosu lângă ușa.

— Ce vrei tu aici? — îlū întrebă alū doilea oficeră.

— Eu sunțū Mikus Dani, curtea este a mea — rēsponse Dani rēstitū.

— Încă nu, — departă-te. Dani nu se mișcă. Oficerulū puse mâna drēptă pe cōrdă, cu stānga îlū apucă de gulerū și îi dete una și bună.

— Unū pașū de mai faci încōce — țise oficerulū — își trece spada prin pantece.

Dani o apucă la fugă. Oficerulū celū tinērū se apropiă de moșū Nicolae, care desceptānduse, își deschise ochii și se trudi să se scōle.

— Haidați — țise elū cu vōcea înădușită, să mergemū de aici, să mergemū încotro ne va îndreptă D țeu. Atunci dări fața compătimitōre a oficerului, înghenunchiă la piciōrele lui și-i sărută pōla vestmētului. — Domnule — țise bêtrânulū — primiți mulțāmīta mea, a unui omū bêtrānū, pentru ceea ce ați făcutū pentru mine, deși nu ați pututū ajutā nimicū. Dar ascultați sfatulū meu, întōrceți trāsura și vē duceți din cătrāu ați venitū. Domnii din Timișōra vē vorū face țile rele, decă vorū observā, că nu sunteți de ai lorū. V'ați căscigatū de dașmanū pre unū omū puternicū.

Oficerulū ridică pre bêtrānū, îlū puse încetū pre bancă și țise: — Eu totuși voiū cuteză bêtrānule și mē voiū duce în Timișōra să cunoscū mai bine pre domnii de acolo.

— Ei d-le — esclamă bêtrānulū — ar trebui să vină însuși împēratulū, ca să-și facă rēnduelă!

Ai dreptate, bêtrānule, dar pentru ce nu v'ați pusū laolaltă și să-i scrieți ce se întemplă aici?

Nicolae clătina cu capulū și țise: Tōte le-amū făcutū, dar îndēșertū. Așa ceva nu vine la cunoscīnța împēratului. Suntemū rēu descriși în susū, ne ținū de tălharii, de rebelii, cari sunțū tot-dēuna în potriua legilorū. Firesce că legile, cari se practisēză aici, dintre cari debună sēmă multe nu se află în codicele împērătesei de legi, au adusū pre mulți la disperare și împotrivire, vēdēndū că-și perdū totū ce au. Acēsta împrejurare apoi se descrie și se trimite împēratului, ca să-lū convingă, câtū de greu e a guvernā aici.

— Așadar nici în susū în Viena, nu pōte să stee bine cu dreptulū și dreptatea.

— Aceea nu sciu — rēsponse Nicolae — ce e dreptū eu am aușitū multe bune și rele despre noulū împēratū. De rēu îlū vorbescū oficianții.

— Oficiantii, cari sunt slujbaşii lui?

— Slujbaşii lui, dar ilu slujescu foarte rău. Ei fură statula și apoi spunu în susu, că nu pot scote nici un cruceriu. Noi suntemu jobagi, ei ne tracteză ca pre sclavii, ei credu a ave putere nu numai preste viața și averea noastră ci și preste onorea ficeloru și soțilora noastre.

— Bêtrânule — dîse oficerulă cu tonu înălțat — acêsta este o grea acusă. Poți sê o dovedesci?

— Potu eu. — dîse Măriuca roșindă ca sângele.

— Tu? — întrebă oficerulă cu mirare.

— Da eu potu — și apoi enară întemplarea din hruba lui Gabor. Spuse adecă cum Hutterer a jurat, că le va face totă rēula și pe Grigorașă, deși e uniculă fiu ală unei vėduve, ilu va face sê umble în chitelu albu.

Moșu Nicolae și femeia sa priviau la fată cu fața îngrijată. După ce Măriuca sfîrși cu vorba, tatălă sēu o trase la sine și îi dîse: „Dumnețu sê te binecuvinte, că ai delăturatū acēstă rușine de pre capetele nōstre“. — Sufletulă meu — dîse bêtrâna cu ochii plini de lacrimi — mai bine voimū a muri, decătū a cumpēră viață și bunăstare prin rușinea ta“. Oficerulă în acēstu restimpū repetă mai de multe ori încetū cuvintele: „Rușinosū, înfioratōrū“.

Apoi se apropiă de bêtrânū, ilu prinse de ambe mânilă și privindu-lă cu ochii sei marți albaștri dîse: — Curajū bêtrânule, încă ești în casa acēsta și ori ce voru face, ei nu te voru alungă de aici. Presimțescū, că economisarea apăsătorilorū voștri e pe sfîrșite și am nădejde, că în curēndū ca prin unū fulgerū din ceriū se va nimici tōtă țesătura de minciuni, cu care dînșii au încunjuratū pre împēratulū voștru. Ridică-te bêtrânule și mâne desū de diminēțā vină în Timișōra la Generalulū Zoranū. Acolo pōte vei audi o noutate, carea va putē îmbucurā inima ta. Până atuncii tăcere și nădejde.

După acēstea oficerulă făcū unū semnū amicabilū lui moșu Nicolae și la ai sei, apucă pre bêtrânulū seu însoțitorilū de brațū și părăsi iute casa.

Bêtrânulū se uită lungū după elū. După o paușă mică dîse: N'a dîsu elū ore, că noi vomū rămânē în casa acēsta? Și ochii lui luciau ca a unui ângerū. Trebuie decii sê credemū vorbelorū lui. N'a spusū elū ore, că năcazulū noștru se va sfîrși în curēndū? Cine sê fie elū, care voesce a luă asupra-și lupta cu cei mari și tari?

Măriuca într'aceea alergă în casă, de unde întorcēndu-se în grabă aduse în mână o fotografie rea, în care era reprezentatū împēratulū Iosifū II în ornata de împēratū. Trăsurile din fotografie semănanu cu ale oficerulū, ce se depărtase. Icoṇa o avea Măriuca dela iubitulū ei Grigorașū.

— Tată — strigă ea acum — uitai-vē, cunōșceți omulū, care nu se teme de domniū din Timișōra?

Cu mâni tremurānde luă bêtrânulū icoṇa. Unū șipetū de surprindere esi din gura lui.

— E împēratulū — strigă elū. După aceea lăsă icoṇa, cuprinse pre femeie și fică, toți trei înghenunchiară. Suntemū mântuiți — strigă elū privindū spre ceriū. Impēratulū însuși a venitū și a intratū în coliba poporului sēu, ca sē-i cunōscă lipsele lui. Dumnețu sē-lă binecuvinte! Aceleași cuvinte le repețiră fică și soția.

Nicolae se ridică și voi sē alerge sē spună la vecini despre noroculū, de carele avu parte casa sa, dar îi veni în minte, că oficerulū îi poruncise tăcere și nădejde. — Sē vadă decii, că scimū ascultă! — rosti elū.

Trăsura, carea ducea pre tinerulū împēratū și pre amiculū sēu contele Rosenberg, s'a fostū depărtatū de multū dela casa lui moșu Nicolae. Iosifū stătuse multū timpū lângă Rosenberg fără a rosti unū cuvēntū. Elū medita la cele esperiate.

— Rosenberg, — dîse împēratulū într'unū târșiu — când am plecatū din Viena unū servitorilū mi-a adusū scirea, că principele Khevenhüller a numitū călătōria mea promenadă pentru trecere de vreme. Vēdū, acum că și acēste promenade pentru trecere de vreme au partea lorū bună și nu le voiū părăsi, până nu voiū preumblă tōtă patria mea frumoșă și nu o voiū cunōsce.

Rosenberg rēspunse zimbindū: — promenășile Majestății Vōstre în curēndū vorū fi neplăcute amicilorū lui Khevenhüller.

În diminēțā dîlei, în care împēratulū Iosifū citase țeranii la generalulū Zoranū, președintele Engelshofen se preumbla încōce și încolo în biuroulū sēu, cu o față nerăbdătōre și posomorită. Hutterer îi istorisise în sēra premergētōre despre tinerulū locotenente, carele astfelii începuse sē-și serbeze intrarea în noua garnizōnă. Generalulū jurase pre ceriū și pre pământū, că pe acēlū cutezătorilū ilu va regulă elū.

— Astfelū de băiețandri, cari se îngrijescū de alte lucruri și nu de paradă, trebuescū aduși la ordine. De sciam, că ni-se vorū trimite astfelū de feciorandri, nu mē grăbiam cu arētarea, că ne lipsescū doi oficeri. Alt-cum vomū scōte noi greluși din capulū āstorū domnișorilū. Māne, când se vorū insinua la mine, voiū și face începutulū.

Sosi diminēțā următōre. Ōra de raportū era trecută și nici unulū din cei doi oficeri nu se mai insinua. În loculū lorū însē apărū Hutterer. — Escelență! dîse elū cu serioșitate — iți aducū o scire momentuōșă.

— Spunem-mi înainte de tōte, cum stă lucrulū cu cei 2 oficeri, că încă nici unulū nu s'a prezentatū la mine?

— Credū, că suntū la bêtrânulū Zoranū, rēspunse Hutterer. — Acēsta este o dovadă despre atitudinea lorū suspectă.

— La Zoranū? Acesta e celū suspectū — dîse generalulū.

— Fără îndoelă — rēspunse Hutterer — căci cum altfelū sē pōte esplică, că de astă diminēțā dela optū ore

totu' întră și esu' de acolo țeranii și încă totu' prăpădiți de cei însemnați în cartea neagră?

Generalulu' elătină din capu' și cu o față serioasă ȃise mai de multe ori: „La Zoranu'“ „la Zoranu'“. — Acolo de bună sēmă se plănuesce ceva în potriva noastră și apoi se va trimite în susu' o relație de unu' cotu'.

— Póte fi, dar atari relații puțină au să le folosească — ȃise Hutterer în batjocură.

— Avemă dușmani, trebuie să fimă precauți. Cei doi oficeri dela Zoranu' nu imi' esu' din capu',... da de au venitu' în urma unei însăreînări mai înalte.

— În urma unei însăreînări mai înalte? — murmură Hutterer încetă schimbându la fețe.

— Pășirea energică față de d-ta...?

Hutterer deveni perplexu' și își scărpină barba. — Draci, că nu mi-a venitu' mai curându în minte, — adaugă elu' încetă.

— Pre mine numai împrejurarea, că oficerii suntă la Zoranu', m'au adusu' la gândulu' acesta.

— Să nu presupunemă îndată ce e mai rău — contrariă Hutterer dându-și curajū, — dar de cumva suntă numai nisee prietini' sēu nēmuri' de a generalulu'. — Dar alergarea țeraniloră la Zoranu'?

— Acēsta se întēmplă la elu' adeseori.

— Decă amū sci ceva pozitivă, atunci amū sci de ce se ne apucămū.

— Escelență! Eu așī avē o propunere.

— Adecă?

— Sē mergeți numai decātu la Zoranu'. Acum acolo nu se va asceptă nime la acēstă visită și așa la momentū veți cunóscē situațiunea.

— În adevēru' idea este bună. Trebuie să mē însoțesci Hutterer.

— Prea bucuosū — ȃise Hutterer — mai alesū după ce și eu suntă interesatū a cunóscē mai de aprópe pre oficerulă suspectū. De cumva e trimisū de susū, ea să privescă lucrurile aici din apropiere, trebuie să-lu cāscigāmū cu ori' ce prețū. De cumva a venitu' pe risiculă sēu sēu e unulu' din oficerii, cari' au venitu' în loculă coloră ce ne lipsescū, atunci Escelență — ȃise Hutterer cu privirea-i rēntăciósă frecându-și mánile — atunci nu trebuie să vē spunū eu, cum să-lu faceți a înțelege ce faptă a comisū ori'.

— „Diable“ — rēspunse generalulă, are să-și însemne bine lecțiunea.

După acēsta Engelshofen își încinse sabia și însoțitu' de Hutterer eși din biurou, ca să mērgă la generalulū Zoranū.

*

Locotenentele îmbrăcatū în uniformă de locotenente de dragoni' dimpreună cu bētránulă și venerabilulă sēu însoțitorū, după cum anunțase lui Moșū Nicolae, se aflau la Zoranū. Fața locotenentulu' arēta dispozițiunea lui internă. Căci cāte n'a avutu' elu' a auđi dela ómenii, pre cari' i-a fostă citatū aici! Sērăcia țerii, puținele

venite din ea, renitența țeranilorū nu mai erau enigmă pentru elu'. Oficiantii' cu președintele în frunte economisară țera ea și cum ar fi fostū proprietatea lorū. Țeranii trebuiau să le facă robote. Ei și-au făcutū case, lucrau mine, purtau negoțū de lemne, totū în sēma lorū, nimicū în sēma statulu'. Prejunctura se presta nu numai pentru oficiați, ci și pentru servitorii lorū. Pentru liferările la armată, domnii bāgau banii' în pungile lorū, cele nesaturate, ér țeranii rămāneau cu obosēla.

Observațiunile se pedepseau cu lovituri de corbace ori' cu închisóre. Țeranulă ca jobagū nu avea nici unū dreptū.

Celū ce depunca 30 fl. putea să capete ori' ce moșie țerănescă ér locuitorii vechi' erau alungați din aceea fără milă cu femeii și prunci' cu totū.

Juđii și subjuđii comunelorū nu erau altăce decātu unele unelte vile și servile ale domnilorū din Timișóra în a cărorū serviciu stāteau și pre ale cărorū pungi le umpleau ca și pe ale lorū.

Iosifu' dimisionă țeranii și le porunci, să-și țină gura. Toți se depártară afară de moșū Nicolae. — Ce vrei bētránule? — ilu' întrebă împēratulă. Bētránulū inghenunchiă și sārută póla dela vestmēntulū împēratulu'. — Ce-ți vine să inghenunchi' înaintea mea — ȃise împēratulă cātră bētránulū ridicându-lu' de josū — Majestate — ȃise bētránulū balbuțindu.

Iosifu' se uită cu mirare la elu' și ȃise: — Tu visezi, bētránule.

Nicolae elătină din capu'. — Nu, nu — ȃise elu' — împēratulū nostru, carele a venitu' să vadă miseria noastră cu ochii și să ne aducă ajutorici'.

— Acum decă scii acēsta bētránule, — ȃise Iosifu' cu bunăvoință — ține-o numai pentru tine. Nu voiū să te întrebū, cum m'ai cunoscută, însă înainte de a mē duce de aici voiū a vorbi în casa ta, atunci să-mi povestesci.

Nicolae sārută mánă împēratulu' și se depártă. Impēratulū vorbia cu generalulū Zoranū despre procedura mai departe față de generalulū Engelshofen și hergelia sa, când unū servitoriu' aruncă ușa în laturī și anunță venirea presidentelu'.

Impēratulū și soțulū sēu înșchimbară cāte o privire repede. — Precauțiune, — ȃise împēratulū.

Președintele și după elu' administratorulū de dare, Hutterer, intrară în odae. Engelshofen se apropiă de generalulū Zoranū cu amicitate ȃicēndū, că și-a ținutu' de datorie a cercă pre camaradulū sēu, apoi ilu' îngrāmădi cu vorbe de curtuasie, cari' ómenii se îndatinéză a le întrebuiță la astfelū de ocaziuni'.

La comlesantele vorbe ale președintelui și la salutarea respectabilă alui Hutterer, Zoranū rēspunse cu curtuasiă, însă rece. Abia după aceste salutări se părū a observă președintele pre locotenete, care stātea de o parte în poziție militară încordată.

— Ah! D-le locotenente, — ȃise elu' cu tonū domolū — d-ta vii în garnisóna noastră?

— Nu Escelență — răspunse locotenentele făcându o închinăciune.

— Călătoria d-văstre aici are așadară altu scopu?
— Altul Escelență.

Engelshofen își mușcă buzele, răspunsul tinărului oficeru îl puse pe gânduri.

Hutterer îi veni în ajutoru. — Credū a nu greși — dișe elū în unū tonū plăcutū răntăciosu, — decă imi arogū onōrea a fi întimpinatū pre d-lū locotenente.

— De bună sēmă ieri, când ai zălogita pre mișerulū țeranū și în urmă i-ai publicatū sentința, că în timpū de 48 ore are sē-și părăsescă posesiunea sa.

— Posesiunea sa? — răspunse Hutterer. Elū n'are nimicū. Elū e jobagū.

— D-le locotenente — dișe acum generalulū Engelshofen — te-ai interesatū de omū întru unū modū tinerescū, cu tōte că lui nu i-sa făcutū mai multū decātū dreptate.

— Eu chiar dreptatea, de care vorbiți Escelenția vōstră, nu o am pututū aflā. Cum s'a întēplatū pēnorarea în urma restanței de dare, aceea trecă ducă-se, dar alungarea din moșie?

— Acēsta s'a întēplatū pentru motivulū, că omulū, fiindū leneșū ca de regulā în acēstā țērā, nu a mai pututū economisā moșia. Credū darā, că sunteți în curatū și cu acēsta — răspunse Hutterer.

Numai nedumerirea ce o avē pentru locotenente, care — în contra datinei — nici și-a spusū numele, nici a lāsātū sē fie prezentatū prin generalulū Zoranū, a pututū mișcā pre superbulū și îngânfatulū președinte spre a se dimitē — la părere — în discursū cu unū oficerū de unū rangū așa de josū asupra manuārei legilorū în o provincā administratā de elū.

La urmă dișe: — decumva mē veți cercā, dlū locotenente, atunci pōte vomū vorbi mai multū despre casulū acesta. La unū semnū datū de împēratulū, Zoranū se ridicā și dișe: — Escelenția! Pōte puteți isprāvi acum. Eu vē lasū, fiindcā o afacere mē chiamā pentru cāteva momente. Zoranū esi din odae. Cei trei, carī rēmaserā, steterā cāteva momente și se uitārā unulū la altulū tăcēndū.

Engelshofen întrerupse mai întāiu tăcerea. — D-le locotenente — începū elū — eu n'am așteptatū sē mi-te însinū, că esci aici după cum cere servițiulū nici de nume nu te-am întreatū până acum.

— Escelență! Numele meu nu-i tainā!

— Sē lāsāmū acestea de o cam datā — dișe Engelshofen cu unū surisū silitū — pre mine mē ocupā altū gândū.

— Care mē atinge pre mine? — întrebā locotenentele.

— Pre D-ta.

— Escelență, nu-lū vei tăinui față de mine?

— Eu credū, că uniforma, care o porți e numai o mască.

— Mască? — întrebā locotenentele uimitū.

— Ghicita'm?

— Nu, escelență, este dreptulū meu deplinū, de a purtā acēstā uniformā. Ce te-a pututū aduce la acēstā presupunere?

— Atitudinea dtale de ieri și astăzi. Tinerii nostrii oficeri de regulā nu se interesēzā de lucruri de acestea, carī nu se ținū de chemarea lorū — luāndū afarā firesce cestiunile pentru muieri.

— Acēstū motivū pentru mine nu-i dātătoriu de tonū. Eu suntū locotenente, acēstā uniformā o am în Viena.

— Așadarā totuși vii din Viena — dișe generalulū, ca și când ar fi făcutū o mare descoperire.

— Negatam acēsta?

— Trebuie, că este o misiune secretā, care te-a adusū aici.

— O misiune?

— Ah amice, suntū atāți răntăcioși, carī și pre cei mai zeloși servitori ai statulū se încercā ai înegrī.

— Nu te pricepū, Escelență.

— Căci administrarea grea a unei provincie rebele, nemulțumite, vorū a o face mai grea, continuā — Engelshofen mai încolo fără a lua în considerațiune observarea locotenentulū. — Acum pōte acestorū agitatorū le-a succesū sē mē facā suspectū la curte și aici ești trimisū. . .

— Escelență! — răspunse locotenentele — îți dau cuvēntulū de onōre, că nu suntū trimisū de nime aici.

Fața generalulū se lungi și perdū multū din amicabilitatea confidențialā, carea se vēduse până acum în trāsurile feței lui.

— Nu-i lucru înțeleptū, dișe elū ridicāndu-și sprāncenele, . . .

— Eu am venitū din îndemnulū propriu, pentru ca sē învățū a-mi cunōsce patria? — răspunse locotenentele cu o linisce deplinā.

— Și totuși — reflectā Engelshofen, a cărui față se făcū totū mai seriōsā — te-ai amestecatū în lucruri, carī suntū cu totulū străine de chemarea și scopulū cālătoriei d-tale?

— De chemarea mea ca locotenente, da, suntū de parte, nu însă de scopulū cālătoriei mele. Voiu sē-mi cunoscū patria mea, nu numai ținuturile frumoșe ale ei, ci și stările rele de ici și de cole, cum d. e. este aici.

— D-le locotenente, acēsta observare! . . ., dișe generalulū.

— Nu mi-o potū luā îndērēptū, Escelență. În timpulū scurtū, cātū am fostū aici, am vēdūtū și audītū multū.

— D-lū locotenente — dișe Hutterer — nu și-a căutatū isvōrele cele mai curate.

— Așa cređi, — replicā locotenentele aruncāndū o privire asupra administratorulū. — Nu au fostū lucruri prea frumoșe, carī le-am audītū și trebuie sē presupunū că facū unū serviciū Escelenței Tale, decā le comunicū.

— Fiindcă cunoscă isvórele, din cari le-ai scosú — díse generalulá superbá, — cunoscú și modulú comunicárei și pentru aceea te dispensezú de orí ce ostenála.

— E seriosú Escelentíá? D-ta nu vrei să audí, că careva dintre suboficiantíi d-tale în ímplinirea datorințelorú sale fáce milá séu procede cu rigóre, după cum adecă íi placú séu nu femeile, și fetele acelora, contra cărorá procede?

— Cálumníe! — esclamá generalulá.

Hutterer îngálbinindú díse: — Minciuna în țera acésta este epidemicá.

— Nu te intereséză, D-le generalú, a aflá, că oficiantíi d-tale reținú dela țéraní aceea, ce li-se cuvine ca bani de încuarterare séu ca desdaunare pentru prestațiunile militari?

— Eu primescú cuitánțele dela juđi și nu e chemarea méa, se mé îngrijescú de fie-care singuraticú — răspunse generalulú cu o față roșá máníósá.

— Așa se pare, Escellentíá. Alteum ai trebui, să scit, oficiantíi d-tale au atâtú de puținú respectú de legí, câtú unulú din ei a juratú, că pre uniculá fiu alú unei véduve ílú va ímbracă în chitellá de soldatú.

— Feciorulú e unú miserabilú — díse Hutterer — unú agitatorú, care ațiță și pre alți.

— Ah și totuși mi s'a descrisú ca unú feciorú pacnicú și liniscitú și cumcă a fostú închisú, pentrucă nu s'a lásatú sé-lú fure servitoriulú unuí oficiantú de aici.

Generalulá Engelshofen se ridicá cu o vóce puternicá máníósá. — Asta-i prea multú — díse elú. — Nu sciu ce m'a pututú îndemná, să stau într'o discusiune așa lungá cu d-ta, ca și când ași sta înaintea unuia, căruia am sé dau séma despre afacerile mele. Cei competenți cunoscú administrarea mea; d-le locotenente, í-ți dau sfatulú, sé-ți cauți de „halb rechts, halb links“ și lucrurí, cari stau departe de d-ta sé le lași neatinse, decá voesei sé fimú pretiní.

— După cele, ce am audítú, am puținá dorință de pretiníia d-tale și a acelora cari împártășescú párerile d-tale.

Aceste cuvinte pronunțate cu cea mai mare rēcélá, ílú uimíră pre generalú, dar totuși nu-și putú ascunde mánia, de care era stápnítú. Altmintrelea a fostú cu Hutterer. Acesta îngálbinindú se retrase pentrucă dínsulú luá séma, că unú locotenente, care cutézá a vorbí atâtú de îndrásnetú cu unú generalú, mai alesú fiindú acesta șefulú unei provincie, abunásémá are pre cineva la spate, prin care se scie scutitú de urmárele atitudinei sale. Hutterer se încercá prin semne a atrage atențiunea generalulú, dar acesta în órba lui mánie nu-lú observá, ci páșindú aprópe de locotenente ílú întrebá: — cine esei d-ta? — cum te chiamá?

Locotenentele se íntinse odatá, priví agerú în ochí generalulú și după aceea cu toná linișcitú díse: — Iosifú II. Póte cunosei numele acesta.

(Va urmá.)

Cântecú de érná.

*Néua cade, rece sloítú
La páméntú,
Vrăbiuța sbórá 'n cuibú
Tremurándú.*

*Cárduri sbórá corbú 'n satú
Croncánindú,
În pustiile grădini
Nápustindú.*

*Turmele și-le coború
Dintre munți,
Cei păstorí cu plete lungí
Cu ochí crunți.*

*În nebumulú frigú de-afar'
Te sleiesci,
Haid' în casá lângá focú
La povești!*

*Véntulú hohotesce 'n codru
Norú sbórá în grámeđi . . .
Tu de geamú íți ráđimí capulú
Și vedéndú firea oftezi.*

*Totulú s'a 'ncelítú în dolíu
Iazulú plánge sub ariní . . .
Tu de jalea astí multá
Ești pétrunsá și suspiní.*

*Primávéra vieți tale,
Dragostea ca 'n visú s'a dusú . . .
Érná-afará, jale 'n casá,
Totú ce-i mándru s'a ascunsú.*

*Lanulú s'a 'mbrácatú de érná
Néua-i grósá pe liveđi . . .
Tu de gému íți ráđimí capulú
Și vedéndú firea oftezi.*

Dorințele.

Antonă Lireux, arendașulă „curții cu trestii“, sta înaintea casei sale și privia cu fața îngrijată la coperișul ei de paie.

— Muschiulă éráșî a coperitú strășina — murmură elú. Verdéta se va láți éráșî preste totú și podurile vorú fi apoi éráșî umede ca pifnițile. Dar cei din cetate dicú, cá pentru noi, eștia țéranî, suntú încá destulú de bune. —

— Pe cine înțelegî d-ta bunulú meu prin numirea de „cei din cetate“? — Intrebá fărú de veste o vóce în dosulú lui.

Arendașulú își întórse repede capulú și se vedú fața în față cu d-lú Favrol, proprietariulú bunului, care tocmai intrase în curte și auđise vorbirea lui îngrijată. Lireux îlú salută cu o față cam perplecsă.

— Nu sciam, cá stăpânulú e aci, — díse elú fărú să răspundá la întrebarea, ce i se făcuse.

— Dar te-ai cugetatú la elú, nu e așa? — obiectá Favrol ridéndú. Precum vedú, ai rémasú totú acela, sermanulú meu Antonú, și la rose încá totú observî numai spinii, în viețá numai neplăcerile.

Lireux dete din capú.

— E ușorú domnului să vorbescá, — díse elú întunecatú. — Voi sunteți destulú de bogăți, ca să puteți face ce vă place.

— Pentrucá lui i place să facá numai cea ce póte, — i răspunse proprietariulú „curții de trestii“. — Inse a-și sci măsurá dorințele dupá puterî e o regulá a vieții, pe care póte cá au uitatú a o pune în catechismulú vostru.

— Mai bine ar fi fostú să nu uite a-mî pune în buzunarú uná scrisú bunú de rentá, — replicá țéranulú. — Nu trebuie să i se ia omului sêracú în nume de réu dorințele sale, de-órece nu are mijlócele de a șile implinî. Mi se pare, cá și fărú a incomodá prea multú pe bunulú D-đeu, ar puté cineva să se róge pentru unú coperișú, care se lase să se curgá plóia și nu atrage atâtea insecte, ca aceste paie afurisite.

— Adecate tu revii éráșî și éráșî la idea, cá tu ai trebui să ai unú învelișú de țigle?

— Atátú de sigurú, încátú l'ași face pe banii mei proprii, decá n'ași fi tocmai atátú de sêracú! Și așa mai avé și cáscigulú, cá locuința mea ar fi mai sănétosá și bucatele mi-ar fi mai bine adăpostite.

— Dar firea-i atunci și mulțamitú, bunulú meu?

— În faptá n'ași mai avé ce cere dela bunulú Dumneđeu, nici dela Domnia ta.

— Ei bine! Să ne înțelegemú dar, — díse Favrol. — Cu tóte, cá cheltuiéla imî pare puținú favorabilá pentru mine și de totú nefolositóre pentru tine, totuși voiescú cu prețulú acesta să mă convingú, dacá esistá vre-unú mijlocú ca să te mulțámescá. O să ai învelișulú de

țigle, măiestre Antonú — îndatá ce va sosí véra trimitú lucrătorii.

Fórte miratú de acéstá concesiuone neacceptatá, Lireux mulțami proprietariului prin unú potopú de cuvinte călduróse și alergá îndatá ce acesta se depártá în casá, ca să împártășescá familiei sale noutatea cea bună. —

— Restulú dílei îlú petrecú elú cumpánindú urmá- rile acestei șchimbári a învelișului. Prelángá aspectulú nou și mai bunú, ce va trebui elú să dea curții arendate, trebuia să-i resulte din acéstá și mari folóse pentru întocmirea podurilor. În curéndú însé Antonú făcú observarea, cá ele arú puté fi îndoite la numărú, decá zidurile, pe cari jácea scaunulú coperișului s'arú mai ridicá puținú și acéstá descoperire dete ideilorú sale o direcțiune cu totulú nóuá. Elú se cugetá acum necurmatú numai la acea ridicare a zidurilorú și la folósele, ce arú urmá din acéstá. Fărú acéstá modificare esențialá învelișulú celú nou ar fi numai o schimbare, fărú nici o însemnátate — atunci ar fi mai bine, cá lucrulú să rămâná așa cum era.

Țéranulú nostru recáđú éráșî în amaráciunea sa și cu mare nécazú deplángea elú lipsa de bani, care în totdeuna îlú împedecá în realizarea planurilorú sale. Avéndú elú pe timpulú acela să mérgá la Favrol, ca să-i plătescá arenda, acesta observá fața lui posomoritá și cerú se-i spuná ce e cauza. Dupáce Lireux o încurcá câtva timpú, în urmă își márturisí dorința.

— Acéstá nu e nici decum o pretensiune, pe care o ași face cátrá domnia ta — adause elú. — E deja multú, cá mi-ați promisú a-mî dá josú învelișulú de paie. Nu erați deobligăți a face acéstá și ómenii sêraci potú pre- tinde numai aceea, cu ce le datoresce cineva.

— Potți adauge, cá acéstá o au comunú cu cei bogăți — răspunse Favrol. — Dar eu vedú câtú e de greu a te vindeca de nemulțamirea ta. D'abia e o dorință împlinitá și ea și nasce o a dóua . . . Cu tóte acestea voiescú să încercú cura: păreții ambarelorú să fie deci ridicați.

De astádatá arendașulú declará, cá o astfelú de promisiune întrece tóte dorințele lui și se întórse plinú de veselie la curtea cu trestii.

Câteva díle mai în urmă veni unú întreprindétorú de edificári trimisú de Favrol, pentru de a se orientá în fața locului despre lucrurile, ce erau a se esecutá. În de cursulú convorbirei Antonú îlú întrebá, cá ce are să se întémplescu cu bârnelé cele vechi.

— Probabilú cá nimicú, răspunse întreprindétoriulú. Astfelú de lemne dela zidiri țéranesci se potú întrebuintá éráșî numai la coperișe cu paie. În casulú celú mai bunú s'arú puté folosi la ridicarea unei șuri.

— A noastră e prea mică, așa dar tocmai s'ar potrive — obiectă arendașul.

— Dar ai locu pentru una mai mare?

— Sigur, colo lângă ușa dela grajduri; ar mai lipsi numai ca să se ocupe spre acestu scopu și grădinața din apropiere. Vino numai să ți-o arăt.

Amândoi împreună esaminară terenul, pe care firesce, că întreprindătorul îl află foarte corespunzător pentru ridicarea unui edificiu nou. Elu enumără lui Lireux toate folosele, ce ar pute aduce cu sine edificarea la loculă acela de șoprone spațioșe, îndată ce elu ar mări grajdurile pentru vite și ar înființă o grópă pentru gunoiu. Antonu șalută cu entuziasmă acestu planu. Era unicul mijlocu pentru completarea îmbunătățirii întreprinse, pentru de a asigură acelei curți o superioritate preste toate fermele din vecinătate și tot-odată pentru de a pute întrebuință în modu folositoru bârnela cele vechi, cari trebuiau se fiă înlocuite prin altele noue. Fără această cheltuělă, ce trece preste preliminaru, înoirile proiectate n'arū fi pututū avé rezultatulū corespunzătoru speselorū ce aveau să se facă și d-lū Favrol trebuia să se decidă decī pentru ele chiar în propriulū interesu.

Lireux observă însă, că i lipsesce curagiulū să adreseze în persónă și această rugare.

Mi s'ar face imputarea, că nu suntū nici odată mulțămītū și n'ar avé se recunoscă, că toate acestea le dorescū totū atâtū de multū pentru binele curții, câtū și alū meu propriu — dīse elū. — Dēcā așī avé mijlocēle așī zidi eu, fără să mai întrebū pe cineva, dar din nefericire ómenīi sāraci trebuie să se mulțămescă tot-déuna numai cu bunele lorū atențiunī.

— Fīi fără grijă — îi rēspunse întreprindătorulū, care nu înțēlegea cum putea cineva întrebuință banīi pentru alteeva, decātū pentru de a zidi — fīi liniscitū, eu însu-mī voiu vorbi cu stāpānulū și de voiă de nevoiă elū va trebui să se decidă pentru acēsta.

Antonū îlū îndemnă cu înfocare, ca să facă acēsta și-lū mai rugă, ca să-lū însciințeze câtū mai curēndū despre rēspunsulū stāpānului.

Când elū era érāși singurū, începū încā odată se recugete și calculeze ideile măiestrului zidarū, care deja erau ale lui, ce folose îi vorū aduce lui aceste zidiri. Grație șurei acum elū va pute înblāti érna în locu de véra, lārgirea grajdurilorū îi va permite să mārēscā numărulū vitelorū de ingrāșatū, ér grópa de gunoiu îi va face posibilū să întrebuințeze și zama de gunoiu. Era decī evidentū, că aceste zidiri, la cari elū la începutū nici nu se cugeta, erau adāogiri nedispensabile și dēcā elū pānā acum nu le ceruse, apoi cauza fusese numai împregiurarea, că elū nici odată nu se plāngea bucurosū și o făcea acēsta fără voiă. În nici unū casū însē d-lū Favrol nu putea să refuze acēstā rugare, dēcā nu voia să fiă taxatū de omū aspru și nedreptū.

Intr'acea trecură mai multe zile, fără ca întreprin-

đătorulū să-i fi trimisū vre-o scire. Nerābdarea lui se prefăcuse în ingrigire. Elū se duse să întâlnească pe măiestrulū de zidarū, care locuia într'o comună cam îndepārtatā, dar nu-lū aflā acasā. Și mai ingrigiatū se întōrse acasā. Precum se pārea d-lū Favrol refusase, elū decī nu mai putea contā la mārērea edificelorū economice, și trebuia să continue a-și ajutā cu espedientele ordinare și nu putea să se înbogățescā, pentrucă lui i lipseau banī ér celorlalți puținā voiă bună.

Lireux era cu totulū cufundatū în aceste cugetāri neplăcute, când fără de veste se auđi strigātū pe nume. Era întreprindătorulū de zidiri, care din înālțimea unei schele, unde își supraveghia lucrătorii, îlū observase.

— Lucrulū e ca și făcutū, cumetre Antonū! — i strigā elū.

— Care lucru? — întrebā arendașulū, care nu cu-teza se ghēcescā.

— D'apoi pentru șurā și grajdu!

— Stāpānulū s'a învoitū?

— Da, fără îndoiālă, și în luna viitōre ne și apucāmū de lucru.

— Én dāte josū și vino de-mī istorisescē lucrulū la unū pāharū cu vinū! — strigā Antonū plinū de bucurie.

Zidariulū pārasi schela și se întâlni cu Lireux în cărciumā. Antonū aflā acum, că proprietariulū curții cu trestii numai a risū, fără să facă vre-o observare și că a cerutū dela întreprindătorū unū preliminarū esactū de spese asupra tuturorū schimbārilorū ce aveau a se face.

Cu totulū liniscitū Antonū se întōrse acasā. D'abia sositū acolo elū visitā de nou terenulū destinatū pentru edificārile cele noue și spre mai mare comoditate făcū elū împārțirea la toate de mai nainte. De óre-ce întrarea dela curtea cea vechiā devenia nefolositā prin proiectulū celū nou, era de lipsă să se tragā unū drumū prin grādinā și spre acestū scopū a se tăia unū gardū viu și a se umplē unū șanțū. Elū se decise să esecuteze aceste lucrāri pe socotēla propriā și a nu mai vorbi despre acestea cu d-lū Favrol. Acēstā schimbare detrage însă dela cultivare o parte a micei grādinī, care se mai micșora încā și prin edificarea șopronului și acēsta era pentru Lireux o pagubā, pe care proprietariulū curții cu trestii trebuia să i-o rebonifice necondiționatū. De partea opusā a șoselei se afla o bucatā de pāmēntū nefolositā — a o pretinde pe acēsta credea cumetrulū Lireux să aibā unū dreptū necontestatū. Sub pretextulū, că voiesce să se înformeze despre terminulū, în care vorū avé a se începe lucrārile sciute, plecā elū fără întârđiere la Favrol.

— Ei bine, bunulū meu Lireux — dīse proprietariulū curții cu trestii, când îlū vedū, acum sperū totuși, că esei mulțāmītū?

— Pānā când ómenilorū sāraci nu le lipsesce pānea, n'au nici unū dreptū ca să se plāngā — rēspunse Antonū rezervatū.

— Acesta e un principiu de adevărată smerenie creștină, reflectă Favrol. Dar totuși mi se pare, măiestre Antone, ca și când ai mai avea încă și unele alte cauze ca să fii mulțămîtu. Nu ți-am încuviințat eu totu ce mi-ai cerut, inclusive noul edificiu economic?

— Fără îndoială, stăpâne, că-ți suntu datoru cu multă recunoștință — ți se arendașulu cu unu tonu destulu de rece, — dar domnulu scie și aceea, că țeranulu trebuie se trăească din ce-i produce pământulu și decă i se ia o bucată de pământu, însămnază în tocmai ca și când i s'ar luă o bucată din pânea lui.

— Dar cine vră se-ți ia o bucată de pământu? — întrebă Favrol.

— Mă ertă — ți se Lireux puțin cam încureat, — însă șura domnului și intrarea la ea ocupă o parte a grădinei. Nu e obiceiulu meu, ca se mă plângu, dar decă mi-ai dá voiă se iau în folosință acea mică bucată de pământu, care e tocmai în fața curții, apoi acésta ar fi cel puținu o despăgubire.

— Ah, prea bine! — ți se Favrol, fixându ageră pe arendașu. Mi se pare însă, că aceea bucată de pământu e aprópe de unu pogonu de mare?

— Acésta n'ăși puté ți dice — răspunse Lireux cu față nevinovată, — nu o am măsuratú nici odată. Pentru ómeni însă s'eraci ca noi face ceva, în vreme ce pentru d-vóstră e o bagatelă.

— Unu momentu numai — răspunse Favrol, — se ne facemú puținú socotéla, iubitulu meu. Aci e preliminarulu schimbărilor de edificări, pe care mi le-ai cerutú una după alta: se ureă la suma de două mii patru sute treizeci franci.

Decă vomú mai adauge la acésta pogonulu de arătură, apoi face aprópe la trei mii cinci sute franci pentru împlinirea dorințelor d-tale în decursu de mai puținú de o lună. După socotéla acésta ar trebui, că eu se potú îndestulú pe unu omú s'erau, cum esci d-ta, se dispunú de o rentă de patruzeci mii libre, adecă cu jumétate mai multú decátu cum posedú în faptă. Și nici atunci încă nu ai fi mulțămîtu. Pentru că de când ți-am promisú unu coperișu nou, ai trecutú dela o dorință la alta — totu așa de nemulțămîtu și de neliniscitú. Precum veđi bogăția nu ajută nimicú aceluia, care nu scie se se mărginească la aceea, ce are. Cei vechi istoriseau în fabulele lorú de ăei, despre ficele unui rege, cari erau condamnate, ca în iadú se umple cu apă unú butoiu fără fundú — în tocmai o astfelú de lucrare voeserú se întreprinđi și d-ta amice Antonu. Fericirea, după care alergí înzadarú din copilăria d-tale, nu se află, unde o cauți d-ta: ea nu se află nici în bogăția, nici în putere, nici în vre-o altă împregiurare de viétă din afară, nu, D-đeu ni-o a pusú mai aprópe — *elú o a depusú în pep-tulú nostru.*

(Poveste de Emile Souvestre.)

Trad. de Camil B...

Literatură populară.

Povestea maicei domnului.

(Urmare.)

De acoloa încétro maica sântă mergea
 Holdele mândru înverđiau,
 Incétro maica sântă pleca
 Holdele mândru 'nspicau.
 Și s'o luatú Maica sântă
 Punú dealú ascuțitú,
 Ca o sîncea de cuțitú,
 Părú galbinú despletindú,
 Față albă sgăriindú,
 Lacrîmî din ochi-i picândú,
 Carú cum picau
 Mere de-aurú se făceau —
 Ângerî veniau
 Și le culegeau
 Și-'n cerú le duceau
 La suflete le-'mpărțiau.
 S'a întálnitú c'-o bróscă.
 — Bună ăia bróscă!
 — Sântătate bună maică de milă și de putere!
 — Ce plângi, ce te dăulesci?
 — Oh! bróscă, bróscă
 Cum n'oiu plânge
 Cum nu m'oiu dăulú!?
 Că vinerî diminéța m'am sculatú,
 În scaunú de-aurú m'am înălțatú,
 Pre obrazú m'am spălatú,
 Pre obrazú cu vinarsú
 Și pre mână cu vinú bunú.
 Ș'am băgatú mâna stângú
 Ș'am scosú carte sântă,
 Ș'am băgatú mâna dreptă
 Ș'am scosú carte albă,
 Ș'am cetitú dela prândú pân' la améđi,
 Toți orbú și toți schiopú i-am aflatú,
 I-am adevératú,
 Numai pre fiulú ceriului și alú pământului,
 Pre fiulú meu și alui D-đeu
 Nu l'am aflatú,
 Nu l'am adevératú,
 Dómne réu m'am supératú!
 N'ai vedutú n'ai auditú?
 — Oh! maică nu te superá, nu te dăulú,
 Că și eu am avutú
 Nóue puizori în unú ogașú
 Ș'o venitú o rótă forforótă
 Și mi-o omoritú optú-odată,
 Numai unulú mi-a rămasú:
 Toma Tominoce,
 Calcă 'n busuióce,
 Vinú la mama 'ncóce.

Ș-o venită ună broșcoiă
 Cu ochi ca talgerile,
 Picioarele ca reschitórele,
 Mânile ca fusele.
 Câtă a fostă maica sântă de superată,
 Totuș a zimbită a ride-odată.
 — O broșcă, murire-ai și nu te-ai impuși,
 Unde tu n'ai fi,
 Apă bună n'ar mai fi,
 Căci câtă am umblată,
 Nici atâta vóidă n'am aflată!

De acólea încótro Maica sântă mergea
 Holdele mândru 'nverșiau,
 Incótro Maica sântă pleca
 Holdele mândru 'nspicau.
 Și s'a luată Maica sântă
 P'ună deală ascuțită,
 Ca o sîncea de cușită,
 P'eră galbenă despletindă,
 Fași albă sgăriindă,
 Lacrimi din ochi-i picândă,
 Cară cum curgeau
 Mere de-aură se făceau,
 Ângerii veniau
 Și le culegeau
 Și-n ceriu le duceau
 La suflete le-'mpărșiau.
 S'a 'ntálnită cu Maria Magdalena,
 Sora lui Lazară —
 — Bună ziua Mariă!
 — Sănătate Maică de milă și de putere!
 — Ce plângi, ce te daulescă?
 — Oh! Mariă, Mariă
 Cum n'oiu plânge,
 Cum nu m'oiu dăuli!?
 Că Vineri dimineța m'am sculată,
 In scaună de-aură m'am înălțată,
 Pre obrază m'am spălată,
 Pre obrază
 Cu vinarsă
 Și pre mână
 Cu vină bună.
 Ș-am băgată mâna stângă
 Ș-am scosă carte sântă,
 Ș-am băgată mâna dreaptă
 Ș-am scosă carte albă.
 Ș'am cetită dela prânghă pân' la améști,
 Toți orbii și toți schiopii i-am aflată,
 I-am adevărată,
 Numai pre fiulă ceriului și ală pământului,
 Fiulă meu și alui D-șeu,
 Nu l'am aflată,
 Nu l'am adevărată,
 Dómne rău m'am supărată!

N'ai vădută, n'ai aușită?
 — Oh! Maică sântă nu plânge,
 Nu te dăuli,
 Ci du-te la curțile tale cele mândre,
 Desbracă haine negre călugăresci
 Și 'mbracă haine mândre domnesci.
 Te du la riulă Jordanului,
 Desculță pre brumă,
 Pre petró măruntă,
 În trei picuri de apă
 Ș'aruncă 'n fața ta cea albă,
 Te uită spre raiu spre răsărită,
 Că-i vedé trei cete venindă,
 Fiulă tēu aducēndă.

(Va urmă.)

Cugetări.

Femeia spre a-și puté ascunde infamia comisă e
 în stare a jură strîmbă, e gata a se lăpădă de D-șeu.

* * *

Femeia, care se jură strîmbă, nu te va iubi nici
 odată cu dreptate.

* * *

Femeia îți va jură ađi amoră și mâne va fi gata
 a-ți jură strîmbă pentru ca să poți fi condamnată la mórte.

* * *

Femeia, care află mare plăcere în a zdrobi câtă mai
 multe inimă bărbătescă, cu durere va observă mai târziu,
 că ș-a zdrobită pre a sa însași pentru totdeuna.

* * *

A nu iubi însémnă a nu trăi; a fi înșelată în iu-
 bire însémnă a te scobori în infernă.

* * *

Bărbatulă își póte formă soția după plăcere numai
 să se pricépă bine la măestriă; căci inima femeiei fiindă
 de cēră, ușoră poți lucră cu ea.

* * *

Femeia, care înainte de a-ți fi soție nu se sfiesce
 de cuvinte prea comune, o părăsesce, căci aceea în veci
 nu va fi soție onestă.

* * *

Insurându-te nu te uită după averea materială, ci
 după cea spirituală, căci prima o poți ușoră perde,
 până cândă a dóua te va ferici până la adēnci bătrânețe.

* * *

Femeia mincinosă totdeuna e și fără virtute.

* * *

Femeia religiósă nu va înșelă nici cândă pre bār-
 batulă sēu, nici îi va minți.

I. L. H.

Diverse.

Poesiile lui Dimitrie Bolintinianu în ediție nouă. Librăria „Frații Șaraga“ din Iași au luat nobila și salutara inițiativă de a înlesni publicului cetitoru român ajungerea la cunoștința și posesiunea opurilor scriitorilor nostri de valoare și anume prin aceea, că a început să publice toate opurile mai însemnate în ediții populare. Prețul fiecărei ediții e unu leu. Prin acesta publicul nostru pentru cât-va lei poate avea scrierile celui mai fecundu scriitoru. Acum s'a pus sub tiparu scrierile lui D. Bolintinianu. Volumul primu a și apărut. Poesiile lui Bolintinianu, deși atât de frumoșe nu s'au putut răspândi până acuma din cauza scumpetei lor. Simțim deci a ne împlini o plăcută datorință recomandându acestă frumoșă întreprindere publicului nostru cetitoru.

Procesul d-șoreloru române din Sibiu. Domnișorele: Eugenia și Leontina Simonescu, Letiția Roșca și Elena Cunțanu au fost date în judecată pentru că la întărirele condamnăților în procesul Memorandului la gara din Sibiu au purtat tricolorul național. Procesul s'a pertractat în 12 l. c. înainte judecătoriei reg. din Sibiu. Apărătoru a fost d-lu avocatul Dr. Amos Frăncu. Domnișorele inculpate au recunoscut faptul cu mândrie. În sfârșit pertractarea s'a amănat.

Mare tombolă la București. Societatea domnișoreloru din București sub presidenția d-șnei Henrieta Sihleanu aranjază acolo o mare tombolă, ală cărei venit este destinat pentru familiile întemnițaților nostri politici. La apelul, ce s'a trimis în toate părțile locuite de români, în deosebite locuri s'au constituit subcomiteele, la cari în acestu scopu au încursu de pretutindeni mulțimi de obiecte. In Bistrița, la inițiativa d-șnei învătătoare Lucreția Gaclu, au contribuit în acestu scopu d-na Lucreția Gaclu, d-na Sabina Chieța, apoi Paraschiva Botcaru, Susana Moldovanu, Fira Beșuanu, Ana Sיעobanu, Nastasia Feldrihanu, Maria Bachișu, Maria Lungu, Ana Georgița, Maria Beudeanu, Maria Bungardeanu, Maria Moldovanu, Maria Motofeala, Rafila Bota, Raveca Butucu, Florica Moldovanu, Florica Echiacu, Raveca Tărnovanu n. Bugnaru, Maria Vichi, Maria Bucuru, Mariora Ursu, Florica Săngeorzanu I. Pavelu, Maria Ursu, Ioana Bălanu, Susana Săngeorzanu, Susana Tărnovanu, Anica Bugnaru, Maria Damianu, Maria Solovestru, Maria Grecu, Ludovica Oloeru, Maria Petringelu, Maria Lupu, Maria Bompa, Florica Moldovanu, Veronica Berbecaru, Fira Săngeorzanu, Ana Măgerușanu, Ana Berbecaru, Fira Sasu, Maria Rebrisoranu, Florica Rusu, Maria Florea, Maria Săngeorzanu, Maria Ghindeanu, Maria Bechișu, fiecare câte un ștergariu; Florica Vidicanu, Maria Simionu, Florica Petringelu, Raveca Tărnovanu, Fira Zegreanu, Paraschiva Cristureanu, Aurelia Dragoșu, Fira Berbecaru, Maria Botcaru, Florica Bechișu, câte un fundu de perină; Fira Beșuanu, Ana Beșuanu,

Maria Onișoru, Maria Pavelu Bucuru, Florica Dorofteiu, câte o față de perină; Fironica Radu, Fira Săngeorzanu, câte o învătătoare de tasă; Măriuca Cilica, Florica Moldovanu câte o cămeșă de copil; Maria Budușanu, Maria Pavelu Bucuru, Florica Ursu, Nastasia Berbecaru, Nastasia Ursu, Florica Vermeșanu, câte o merindare; Maria Săngeorzanu, Maria Mureșanu I. Iuonu, Aurelia Szabo, câte cu unu servietu; Raveca Tărnovanu o învătătoare de credențu; Măriuca Cilica o zădie; Florica Rusu o bucată de pânză: laolaltă 78 bucăți, cari s'au trimis la adresa d-șnei Mariana Tulia Stănescu în Brașovu. Apoi în bani au contribuit spre acestu scopu: Maria Ursu 5 cr., Irina Vichi 20 cr., Ioanu Tărnovanu 30 cr., Gaftona Căileanu 10 cr., Florica Prislopanu 10 cr., Mitru Bucuru 15 cr., Fira Bugnaru 20 cr., Mihaiu Encănu 10 cr., Florica Moldovanu 5 cr., Maria Bucuru ved. 10 cr., Florica Moldovanu 10 cr., Mitru Cușmanu 10 cr., Ana Filimonu 20 cr., Ioanu Zegreanu 20 și Franz Laznic 10 cr.; laolaltă 2 fl. 05 cr., care s'au folosit pentru acoperirea speselor de pachetatu și transportu. Pentru acestu prea frumosu faptu atât d-na învătătoare cât și contribuitorile și contributorii acestia merită cea mai deplină laudă!

Cele mai scumpe clădiri din Europa.

Opera din Viena a costat 7½ milioane florini, palatul justiției în Viena 10 milioane, palatul justiției în Londra 11½ milioane, palatul postal în Paris 16 milioane, primăria din Viena 16½ milioane, primăria din Paris și din Bruxelles câte 20 milioane, noua operă din Paris de asemenea 20 milioane. Cea mai scumpă clădire e palatul dietei engleze cu 44 milioane florini.

Abonați Calicul!

diar humoristic și satiric, cu multe ilustrațiuni, pe anul 1895.

Prețul abonamentului pe an e 3 fl. séu 7 franci.

Toți cei cu puțină dare de mână, adresându-se la redacțiunea noastră, primescu Calicul cu 2 fl. séu 5 franci.

Abonții ordinari, cari până în 1 Ianuarie vechi ne trimitu întregu abonamentulu de 3 fl. séu 7 franci, primescu noulu Călindaru alu Calicul pe anul 1895 grătitu.

Primulu număr alu Caliculului anul 1895 se espedeză de probă, tuturor celor ce ni-lu ceru.

La cinci abonamente de ori ce natură dăm alu șeselea grătitu.

Devisa Caliculului, care acum intră în alu 15-lea an, a fost și e: **Lectură originală humoristică și satirică, și risu cu ori și ce prețu.**

A se adresă la Sibiu:

ADMINISTRAȚIA CALICULUI.

Pilulele pentru curățirea sângelui

mai nainte numite „Pilulele universale“ ale lui

I. P S E R H O F E R

merită cu totu dreptul numirea din urmă, deoarece în faptă sunt foarte multe bôle. la cari aceste pilule au probatî efectul lorî escelentî.

De mai multe decenii sunt aceste pilule lăpate și puține familii se vorî afla, la cari arî lipsi o mică proviziune din acestî medicamentî de casă escelentî.

S'au recomandatî și se recomandă de cătră mulți medici aceste pilule ca medicamentî de casă, cu deosebire în contra tuturorî suferințelorî, ce provinî în urma relei mistuirî și constipații precum: perturbarea în circulațiunea ferei, suferința de ficatî, slăbirea mațelorî, colica cu vînturî, congestiunea la creeri hâmorhoide (vîna de aurî) și c. l.

Prin proprietatea lorî purificătore de sînge au cu deosebire bunî efectî asupra anemiei și asupra bôlelorî ce isvorescî din acestă, precum: gâlbînare, dureri de capî nervose ș. a. m. Aceste pilule purificătore de sînge luerează așa de ușorî, încâtî nu pricinuescî nici cele mai micî dureri și pentru aceea le potî folosi și cele mai slăbite persoane chiar și copii fără nici o temere.

Aceste pilule purificătore de sînge se prepară veritabile singurî numai în farmacia „zum gold. Reichsapfel“ a lui I. Pserhofer Singerstrasse Nr. 15 la Viena și costă o cutiă cu 15 pilule 21 cr. v. a. Unî solî cu 6 cutii costă 1 fl. 5 cr., trimițendu-se nerfrancatî cu rambursă 1 fl. 10 cr. Decă se trimite suma banilorî înainte, costă unî solî cu pilule 1 fl. 25 cr. inclusive francare, 2 sulurî 2 fl. 30 cr., 3 sulurî 3 fl. 35 cr., 4 sulurî 4 fl. 40 cr., 5 sulurî 5 fl. 20 cr., 10 sulurî 9 fl. 20 cr. Mai puținî de unî solî nu se pôte espedă.

N. B. În urma lăpirei lorî celei marî, se imiteză aceste pilule sub diferite forme și numiri, de aceea se face, rugarea a cere anume „Pilule purificătore de sînge ale lui I. Pserhofer și numai acelea suntî veritabile, a cărorî instrucțiune pentru folosire este provădută cu iscălitură I. Pserhofer și cari pörtă pe capaculî cutiei totî aceeași iscălitură în colóre roșiă.

Dintre nenumerătele scrisori, prin cari consumenții acestorî pilule mulțamescî pentru dobîndirea sănătății după cele mai varii și grele bôle, lăsamî să urmeze aci puține numai, cu observarea, că ori-cine a întrebuițatî odată aceste pilule, le recomandă mai departe.

Köln, 30 Aprilie 1853.

Stîm. D-le Pserhofer! Binevoese de a-mî trimite 15 solurî din escelentele D-Tale pilurî pentru curățirea sîngelui cu rambursă postală. Cu acestă ocazie Vê aduce mulțamirile mele pentru efectul de minune al pilulilorî D-tale. Cu distinsă stimă,
Franz Pavlistik, Köln, Lindenthal.

Hrasce lângă Fiodnic 12 Sept. 1857.

Stîm. D-le! A fostî voiața lui D-dêu că pilulele D-v. au ajunsî în mîinile mele, și rezultatulî dela acestea îti atribui D-v. Mă reicesem în patulî de leusă astfel încâtî na mai căldurosă lucră și así fi sigurî deja murta, decă nu m'ar fi scăpatî minunatele Dv. pilule. D-dêu sê vê binecuvinteze de mi de ori. Am confiența, că pilulele Dv. m'ê vorî face de totî sănătoasă, așa precum a folositî și altora.
Theresia Kuifc.

Wiener-Neustadt, 9 Dec. 1857.

Stîm. D-le! În numele mîtușei mele de 60 ani îti esprimî cea mai căldurosă mulțamirî. Densa a suferitî 5 ani de catarî la stomacî cronicî și de apă. Vieta î era unî chinî și se credea deja de perdută. Prin întemplantare a

Liquer din plante de Albi dau W. Ottm. Bernhard din Lin- dan în contra tuturorî greutățilorî la stomaculî. O buteliă 2 fl. 60 cr., o jumătate buteliă 1 fl. 40 cr.

Ca veritabile suntî a se privi numai acele pilule, a cărorî instrucțiune este provădută cu iscălitura I. P S E R H O F E R și cari pörtă pe capaculî flă-cărei cutii totî aceeași iscălitură în colóre roșiă.

Susamintitele specialități se află și în Budapesta la farmacistulî I. von Török, Königsgasse 12.

2—12

Aliă americană, celî mai bunî mijlocî în contra tuturorî suferințelorî reumatice: durerilorî la șira spinării, junghiarî, ischiasî, migrenă, dureri nervose de dinți, dureri de capî, junghiarî la urechi etc. 1 fl. 20 cr.

Esență pentru ochi, de Dr. Romershausen pentru întărirea și conservarea vederei, în flacone originale à 2 fl. 50 cr. și 1 fl. 50 cr.

Minunatulî balsamî englezescî o sticlă 50 cr.

Prafurî în contra tusei, Fiakerpulver în contra catarului, răgușei etc. 1 cutiă 35 cr., cu trimiterea franco Franzbranntwein cu séu fără sare o sticlă 70 cr. {cată 60 cr.

Balsamî contra degerătorei de I. Pserhofer, de mulți ani recunoscutî ca celî mai sigurî remediî contra suferințelorî de degerătură de totî felulî, precum și spre vindecarea ranelorî forte învechite, 1 borcanî 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Helso séu Gesundheitssalz unî remediî escelentî în contra catarului, la stomaculî, precum în genere în contra tuturorî suferințelorî ce provinî dela miștirea neregulată, unî pachetî 1 fl.

Balsamî în contra gusilorî mijlocî probatî în contra umflătorei la gâtî, unî flaconî 40 cr. cu trimiterea francată 65 cr.

Esență de vieta (Picăturile din Praga) în contra stomacului stricatî, mistuirei rele, greutăți de totî felulî, unî medicamentî de casă escelentî, 1 flaconî 22 cr. 12 flacone 2 fl.

Prafurî în contra asudărei piciorilorî, asudatulî piciorilorî și mirosulî neplăcutî, conserveză încălțăminte și este probatî ca nesticăciosî. Prețulî unei cutii 50 cr., cu trimitere francată 75 cr.

Snelî Spitzwegerich, unî medicamentî de casă forte cu noscutî și escelentî în contra catarului, răgușei, tusei spasmodice etc. 1 sticlă 50 cr. 2 sticlute dimpreună cu trimiterea franco 1 fl. 50 cr.

Pomada Tannoehinin de I. Pserhofer, de unî lungî șirî de ani recunoscută de medici ca celî mai bunî mijlocî pentru creșterea părului. Unî borcanî elegantî ajustatî 2 fl.

Plastru universalî de prof. Steudel, la rane din lovitură și la umflături învechite, ce se spargî periodicî la piciorî, la degetî, la rânile și aprinderile de țite și la multe alte suferințe de acestî soiî s'a probatî de multe ori. Unî borcanî 50 cr., cu trimiterea francată 75 cr.

Sare universală purgativă, de W. Bullrich. Unî medicamentî de casă escelentî, contra tuturorî urmărilorî digestiunei stricate, precum: durere de capî, amețelă, căreei la stomaculî, acrelă în gâtî, suferințe hâmorhoide, constipațiune etc. Unî pachetî 1 fl.

Afai de preparatele aci amintite se mai află tôte specialitățile farmaceutice indigene și streine, anunțate prin tôte diarele austro-ungare și la casă, când unele din aceste specii nu s'ar afla în depositî se vorî procura la cerere promptî și ieftinî.

Trimiterile prin poștă se efectuează iute, decă se trimite prețulî înainte, comande mai marî și cu rambursă a prețului.

I. P S E R H O F E R,

farmacia „zum goldenen Reichsapfel“ WIEN I., Singerstrasse Nr. 15.

Francu se efectuează acele comande marî decă se trimite mi nainte și resp. porfo postalî, în casulî acesta speșele poștale suntî multă mai ieftine, decătî la trimitere cu rambursă.